

Fyns Stifts Landbrugstidende

Fagblad for dansk Landbrug
samt Organ for fynske Landbo- og Avlsforeninger m. v.

Nummer 19

Lørdag den 7. Maj 1938

32. Aargang

Opseling, Forspænding, Kørsel og Tilkørsel.

Af Løjtnant Orlow-Andersen, Holbæk.

I.

Før Automobilernes Tid kunde de unge Mænd, der søgte at blive Herskabskuske e. l. kun vente at faa Ansættelse som saadan, naar de havde gennemgaaet et Kursus i To- og Firespandskørsel og var i Besiddelse af et Kørebrev udstedt af en Kørelærer fra den kongelige Stadletat, en ældre Artilleri-Berider eller en af de gamle dygtige 1. Kuske fra et af de store Godser.

Det var i de Dage, hvor man ofte paa vore Veje saa elegante Vogne, forspændte med flotte, rigtig sammenparrede og korrekt forspændte Firespand, fint kørte ofte af ligefrem Mestre i Faget. — Men ak, de svandt de Dage glade, Automobilerne erobrede mere og mere Færdselsvejene og bragte Masser af Ulykker med sig, og det gør de som bekendt endnu.

Færdselsvejene undergik efterhaanden og undergaar stadig store Forandringer, de gøres ved Hjælp af Vejmillionerne bredere og belægges med Beton, Cement eller engelsk Bro-lag, en Belægning, der slider mere paa Hestebenene, end Tilfældet var paa de gamle Jord-veje, thi særlig i glat eller vaadt Føre maa Hestene paa saadanne Nutids-Veje anstrenge Sener og Led betydeligt mere for at kunne staa fast. Det er derfor ikke saa underligt, at mange Landmænd tvinges til at holde Bil, thi dels vindes der jo en Mængde Tid, naar Forretning eller lignende ude omkring skal gøres, og dels spares der maaske en Del paa det Hestehold, som Bilen erstatter, men endelig er der ogsaa den Omstændighed, at mange er ængstelig for at køre med Heste paa Landevejen af Frygt for at møde hensynsløst kørende Automobilister, der skræmmer Hestene.

Der klages ofte over, at Landboudommens Færdighed i Forspænding og Kørsel er i Tilbagegang. Rigtigheden heraf kan desværre ikke afkræftes, men endnu kan meget indhentes, naar man kommer til at tale om Sagen, og det er vel derfor, at »Fyns Stifts Landbrugstidende« har opfordret mig til at skrive nogle Artikler om Spørgsmaalet. Forholdet er jo endvidere det, at Landboudommen af vor Tid let kommer til at interessere sig mere for Motorkørsel end for Hestekørsel, medens det modsatte jo burde være Tilfældet og ganske særlig i de Egne af Landet, hvor der hovedsagelig avles lette Heste; thi selv om alle Racer bør behandles ensartet korrekt under Opdrætningen og Tilvænningen, saa er det jo dog givet, at de lette og mere varmblo- dige Heste stiller betydelig større Fordringer til den, der skal omgaas, behandle eller køre disse fremfor Behandlingen af de mere kold- blodige og svære Heste.

Hesten har været brugt til Kørsel og Trækbrug i mere end 3000 Aar, men her i Landet antagelig først i Broncealderen, d. v. s. 2. Aarhundrede før Kristi Fødsel, hvad Fund af Bidsler og Vogndele stammende fra den Tidsperiode vidner om. Trækbrug af Okser forsynet med Pande-, Nakke- eller Mankeaag stammer fra en endnu ældre Tid. — Hornkvæg som Trækdyr benyttes nu kun enkelte Steder i Danmark, men mere f. Eks. i Tyskland.

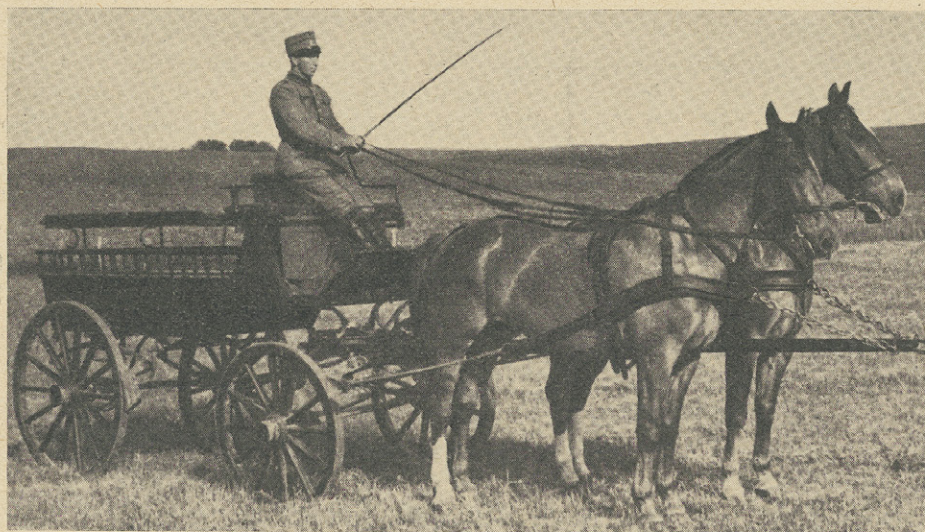
I et Agerbrugsland som vort, hvor Hesten er og altid vil blive den uundværlige og mest trofaste Arbejdskammerat, bør Landboudommens Kørefærdighed og hele Evne til at behandle Heste udvikles til det bedst mulige.

At føle sig selv velegnet til at omgaas, tilvænne

og pleje Hesten paa rigtig Maade og dermed fremkalde og erkende de gode Resultater af Behandlingsmaaden giver nemlig den unge Landmand en ganske særlig Selvtillid, Omdømme og Tilfredshedsfølelse, og dette virker tillige opdragende paa ham paa saa mange andre Omraader. Rigtig Behandling af Heste kræver nemlig baade Selvkontrol og Selvtugt, Hidsighed duer nemlig slet ikke. En bekendt tysk Hesteopdrætter skrev engang, at af alle firfødde Dyr paa Jordkloden er Hesten det, der har den bedste Erindringsevne baade for

ligt og ikke for stramt. Hører der Rumperem og Rumpelæder til Selen, bør Rumpelæderet ikke med Magt tvinges ind under Haleroden; klemmer den unge Hest herunder Halen stærkt ind mellem Sædebenene, bør man, og særlig hvis Halen er kuperet, vente nogle Dage med at anlægge Rumperem og Rumpelæder, da man jo godt kan køre uden disse Dele de første Gange, indtil Fortolighed har indfundet sig.

Af største Vigtighed er det endvidere, at Selen er rigtig tilpasset og hverken er for stor eller for lille (se Billede 1), at Bringestykkets neder-

1. Godt Sæde paa Bukken, Selen passer og Hesten er rigtig opselet.

Godt og ondt, og den Paastand, der er saa rigtig, bør enhver ung Landmand skrive sig bag Øret.

Er den unge Hest kommen saa vidt, at den skal i Selen for at tilvænnes, maa Opselingen foretages saa forsigtig, at den unge Hest ikke bliver bange for at modtage Selen over sit Hoved. Grime har den næsten altid Fortrolighed til at modtage. Den, der første Gang skal sele op, maa derfor paa Staldgangen først samle Selen saaledes, at naar han kommer op til Hestens Hoved til venstre i Baasen, behændig kan aftage Grimen og dernæst lige saa behændig føre Bringestykke og Hjælpekoblet over Hestens Hoved, ganske som om det var en Grime, der blev lagt paa.

Skagler og Seletøj maa derfor ikke daske den hverken paa Krop eller Ben, alle Seletøjdele maa lægges ganske roligt tilrette. Gjorde og Remme maa spændes lempe-

ste Kant kommer til at ligge lige i Højde med Hestens Bovspids og bagtil tilpasset saaledes, at Skagletrækket kommer til at danne en nøjagtig lige Linie fra Svingel til Bringestykket; endvidere maa Bringestykkets Bevægelse om Bringen ikke begrænses, som man saa ofte ser, enten ved at Buggjorden spændes for stramt, eller at Opholdestropperne fra Kappestykket er spændt for kort, eller, som man ogsaa ser, at Bringestykket bagtil fæstnes til Hestens Krop ved, at Stropperne stikkes ind mellem Trækspændet og dettes Underlag. Mankehaarene skal glattes ud under Mankelæderet, Hjælpekoblet være tilpasset saaledes, at det holder Bringestykket paa Plads fortil. Buggjorden saaledes, at man kan føre sin Haand fladt ind mellem Gjord og Bug, Kappegjorden derimod noget strammere, Rumperemmen saaledes, at man uden Vanskelighed kan dreje sin Haand paa Højkant mellem Rumperemmen og He-

stens Lænd. Rumpelæderet lagt saaledes tilrette, at der ikke kommer Halehaar paa Kryds og tværs mellem Rumpelæderet og Hestens Krop. Vil man senere, naar den unge Hest er blevet vant til Trækket, bruge Hintertøj, skal Underkanten af dette ligge en Haandsbredde over Hestens Bagknæ og være saaledes tilpasset, at man, naar Hesten strækker lidt bagtil, kan dreje en Haand paa Kant mellem Omgangsstykket og Hestens Laar. Efter Opselingen kommer Optømningen. Til unge Heste bør man altid benytte Hovedtøj med ikke for tyndt Sletbid. Firkantet eller snoet Bid bør aldrig anvendes, da det kan saare de unge Hestes følsomme Lader eller paa anden Maade gøre den unge Hest bange for sin Mund, og sker dette første Gang, de er i Træk, kan det vare lange Tider, inden Fortrolighed opnaas. Nede paa Staldgangen bør man tilpasse Hovedtøjet saaledes, at man er helt sikker paa, at Hovedtøjet i hvert Fald ikke er for lille. Den unge Hest skal ligeledes ved Optømningen i Begyndelsen have den Tro, at Hovedtøjet er en Grime. Bedst er det derfor, om Biddet kan løsgøres i den venstre Side og forsigtigt lægges ind i Hestens Mund, efter at Hovedlaget er lagt tilrette. Er dette ikke Tilfældet, bør Hovedtøjet paalægges Hesten, ikke, som man ofte ser, ved at der griebes med begge Hænder om Kæbestykkerne, da det forudsætter, at Hesten af sig selv aabner Munden og tager mod Biddet, men derimod ved, at man med højre Haand fører Hovedstykket hen over Ørerne og samtidig med venstre Haands Pege- og Tommelfinger aabner Hestens Mund ved at føre disse Fingre ind mellem Laderne paa højre Side af Hestens Mund, medens Biddet føres lempeligt ind paa Laderne uden at støde mod Fortænderne.

Pandebaandet skal være skudt helt op til Ørernes nederste Parti uden at trykke mod dette, Nakkehaarene skal være glattet ud under Hovedstykket, og Skyklapper, hvis saadanne bruges, tilpasset saaledes, at de ikke trykker mod Øjenbuerne og saaledes, at Øjet er ud for Skyklappens Midte. Kæberemmen skal spændes saa løst, at den ikke trykker mod Kæbepartiet, og er der Næsebaand paa Hovedtøjet, maa dette ikke spændes saa stramt, at det hindrer Hesten i at tygge paa Biddet. Optømme bør helst und-

gaas, dens Anvendelse er kun berettiget, naar Hesten har den Vane at gaa for dybt med sit Hoved eller den har Tilbøjelighed til at bide i Koblet e. l. Anvendelse af Optømme giver let Trykskader paa Ryggen ved, at Hesten af og til søger ned med Hovedet, hvorved Kapstykket kommer til at gnave paa det Sted af Ryggen, hvor det har sin Plads.

I en følgende Artikel fortælles* lidt om Forspændingen.

Omkring Landbrugsudstillingen.

Som tidligere meddelt har Bedømmelsesudvalget for Konkurrencen om et Friluftsskuespil paa »Bellahøj« tilkendt Forfatteren *Fr. Nygaard* 1. Præmie paa 3000 Kr. for Skuespillet »Ske Bonden hans Ret«.

Der var endvidere udsat en 2. Præmie paa 2000 Kr. Men da Bedømmelsesudvalget har indstillet 2 Forslag med nøjagtig samme Stemmetail, er 2. Præmien bleven delt saaledes, at der udbetales 1000 Kr. til hver af følgende to Præmietagere: Lektor, Dr. phil. *Henrik Ussing*, Sorø, for Skuespillet: »Paa Trolleborg« og Førstelærer *C. J. Andersen*, Vester Sottrup, for Skuespillet »Gry«.

Der har fra flere Steder i Landet været rettet Forespørgsler til Landbrugsudstillingens Sekretariat om, hvem der har faaet 2. Præmie i Konkurrencen, da man ved Stavnsbaandsmindefesterne har Brug for et godt Manuskript.

*

Færøernes Landboforening har iflg. R. B. stillet sig i Spidsen for Arrangementet af en Fællesrejse af færøske Jordbrugere til Danmark i Anledning af Stavnsbaandsjubilæet. Deltagerne afrejser fra Thorshavn den 9. Juni med Damperskibet »Tjaldur«, og Hjemkomsten sker den 3. Juli. Under Opholdet i Danmark vil Færingerne besøge Udstillingen paa »Bellahøj« og derefter foretage en Rejse omkring i Landet for at bese Landbrug, Mejerier, Slakterier, Landbrugsskoler og Forsøgsvirksomheder. Det kgl. danske Landhusholdningsselskab yder 100 Kr. i Godtgørelse for indtil 15 færøske Landbrugere, og Thorshavn Kommune yder ialt 500 Kr. som Støtte til thorshavnske Landbrugeres Rejse.

det forventes, at Foreningerne vil tiltræde denne Vedtagelse. Saaledes foranlediget vedtoges endvidere, at forsaavidt der indenfor Landboforeningerne var solgt Dyr med *Vilkaarspenge* paa *Lokal-skuerne*, kan saadanne Dyr ventes lokalbedømt, naar man derom henvender sig til sin Landboforening.

Dernæst enedes man om indtil videre at udsætte Afholdelsen af Afkomsskuerne for Hingste.

Samtidig henstiller Samvirksomhedens Bestyrelse til de fynske Landmænd at iagttage alle Forsigtighedsregler overfor Mund- og Klovesygen og straks anmelde mistænkelige Sygdomstilfælde til deres Dyr læge, saaledes at ogsaa alle forebyggende Foranstaltninger mod Sygdommen nøje overholdes.

Endvidere drøftede man paa given Foranledning Spørgsmaalet om Valg af Dommere til Landsskuet i København, idet de fynske Fællesdommere for Kvæg ønskede en Motivering herfor og iøvrigt i den

Anledning havde udtalt Ønske om at blive fritaget for deres Hverv som Fællesdommere.

Gdr. *Peder Hansen*, Mullerup, gav som Formand for Udstillingens Kvægudvalg en Redegørelse for, hvorledes Landsskuet's Dommerhold var udpeget.

Det fremgik heraf, at man fra Kvægudvalgets Side havde ønsket, at Formændene for de provinssielle Husdyrbrugsudvalg ved den Lejlighed skulde fungere som Dommere for Samlinger af Malkekvæg.

Da den fynske Fællesdommer for Malkekvæg saaledes ikke kunde komme i Funktion som Dommer ved Landsskuet, fandt Udvalget det rimeligt at stille de fynske Fællesdommere for Kvæg lige, saaledes at ingen af dem kom i Funktion ved Landsdyrskuet.

Efter at de paagældende Fællesdommere var gjort bekendt med denne Redegørelse, og Bestyrelsen havde opfordret dem til at fortsætte som Fællesdommere ved de fynske Dyrskuer, indvilligede de heri.

Opseling, Forspænding, Kørsel og Tilkørsel.

Af Løjtnant Orlow-Andersen, Holbæk.

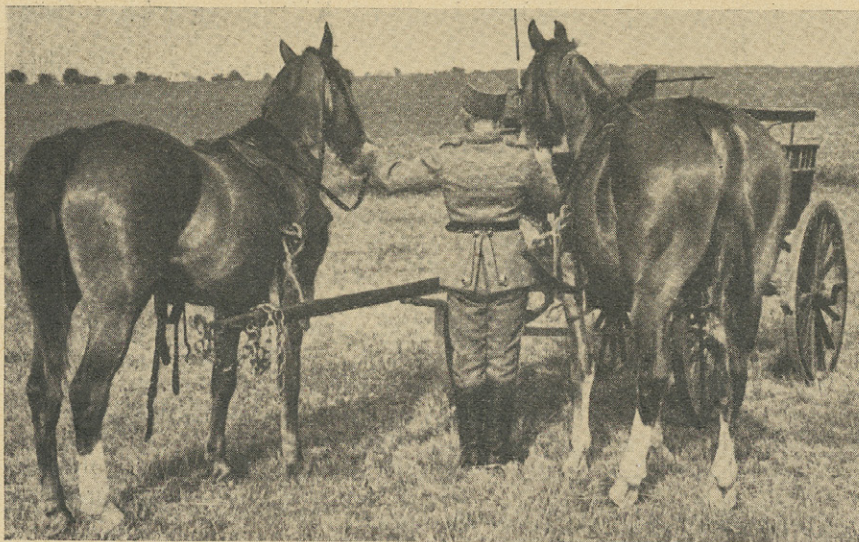
II.

Ved Forspænding skelnes mellem Forspænding af ældre med Kørsel fortrolige Heste og unge Heste, der er under Tilvænning. Ved Forspænding af saavel unge som ældre Heste søger man ved forfra at føre dem ind til Vognstangen at faa dem til at vende sig af sig selv (se Billede 2), og det lærer de unge Heste som Regel meget hurtigt. Det første, man derefter foretager sig, er naturligvis at fæstne Inderlinerne og give den, der vil føre sit Hoved højest, Underline. Efter at Inderlinerne er fæstnet, anbringes Koblerne.* Efter Koblerne tilspændes Haandlinen, og medens Kusken derefter anbringer Skaglerne paa Svinglerne, skal han have sin Haandline i venstre Haand (se Billede 3), og det hvadenten det er ved et Markredskab eller en Vogn, han spænder for. Det

gælder jo om, medens han fæstner Skaglerne, at hindre Hesten i at gaa frem og særlig farligt kan det jo blive for ham, hvis Hestene bliver urolige eller bange for et eller andet, medens han staar inde ved Hammeltojet for at anbringe Skaglerne (se Billede 3). Mangfoldige Ulykker er sket ved, at unge Landmænd ikke har overholdt denne saa nødvendige Forsigtighedsregel.

Naar Skaglerne er anbragt, hænges Haandlinen løseligt hen paa Vognen, hvorefter Kusken uden at forsømme stadig at have Hold paa Hestene gaar frem og retter paa Kobbellængden, saa at Koblerne hverken er for stramme eller for lange i Forhold til Hjælpekoblets Tilpasning. Dernæst efterser han det hele, Hestene, Optømningen, Forspændingen og Vognen. Ved Hesten ikke alene Sundhedstilstanden, men tillige Beslaget, om Skoene ligger, som de skal, at der ikke er fremstaaende Sømvejninger og om Vinteren i glat Føre, at Brodderne er rigtig fastslaaet og Stilkene anbragt op ad Hoven, saaledes at Hestene ikke kan beskadige sig paa dem.

* Nogle Lærere hævder, at Koblerne skal anbringes før Inderlinerne, og finder, at det er absolut forkastelig, thi er det urolige Heste, kan der jo ske alvorlige Uheld medens de kun er fæstnet ved Koblerne, medens man ganske anderledes kan faa Styr paa dem, naar de først er forbundet ved Inderlinerne. Yderlinerne skal jo tilspændes inden man forlader Stalden.

2. Hestene føres ind til Vognstangen og vendes omkring til Forspænding.

Endvidere at Optømningen er rigtig, d.v.s. at Sletbiddet hverken ligger for højt eller for lavt, men saaledes, at det lige berører Mundkrogene. Benyttes ved haardmunde, ivrige Heste Stangbid, maa dette hellere ligge lidt for højt i Munden end for lavt og aldrig lavere, end at selve Biddet kommer til at ligge to Findexbredde fra Hjørnefortænderne eller en Fingerbredde fra Krogstanden. Kindkæden skal drejes glat og maa ikke hages for stramt paa, man maa her prøve sig frem, hvis man vil undgaa

at køre Hesten stivmundet eller, hvad der ogsaa kan blive en Følge af for stram Kindkæde, at den kommer til at gaa for dybt med Hovedet, »brækker under«, som det hedder.

Skaglerne skal være tilpasset saaledes, at Svingler og Hammelstok staar lige i Trækket og saaledes, at Haserne ikke kommer i Berøring med Svinglerne, naar der køres ned ad Bakke. Yder- og Inderliner saaledes tilpasset, at Hestene saavidt

muligt kommer til at gaa nøjagtig lige med deres Krop og Hoveder i Trækket.

Den Hest, der er den ivrigste i Spandet, skal have lidt kortere Inder- og Yderliner, hvorved Kusken faar lidt bedre og lidt tidligere fat paa denne end paa den anden maaske mindre ivrige, der da af og til maa mindes med Pisken (lang Krumsnorspisk), men retter man paa Linerne, maa man maaske ogsaa rette paa Kobbel- og Skaglelængde. Vil man være en dygtig Kusk, maa man overtænke alle disse mange

3. Den nærmer Hests Inderskagle skal paasættes, men herunder er Kusken opmærksom paa, at Hestene ikke gaar frem. Derfor skal han have Haandlinerne i venstre Haand.

Enkeltheder og handle derefter, thi kun naar Hestene er forspændte helt rigtig, kan man vente eller forlange, at de fører sig ordentlig i Tøjet.

Det sidste, Kusken efterser, er Vognen, om Vognstang, Svingler, Svingelkroge, Hjul, Aksler og Vognfjedre er i Orden. Gør man sig alt dette til en Regel, undgaar man de Ulykker, der saa ofte har vist sig ved Forsømmelighed. At Seletøjet skal være saa stærkt, at intet kan briste under Kørslen, burde jo være unødvendigt at bemærke, men Mangler i saa Henseende har desværre afstedkommet adskillige Løbskørsler og Ulykker.

I en sidste Artikel fortælles lidt om Kørsel og Tilkørsel.

Smaa Meddelelser.

Fyns belgiske Hesteavl Hoppekaaring

finder Sted i Dagene 23., 24., 25., 27., 28., 30. og 31. Maj. Der kan fremstilles Hopper fra 2 Aar Alderen af mindst halvbelgisk Afstamning (andet Blod skal dog være svær Trækrace), men kun Hopper, som ledsages af Oplysninger om Forældre og Bedsteforældre, kan kaares. Er Moderen kaaret, kan dette erstatte Oplysninger om hendes Forældre. Hopperne kan fremstilles uanmeldt paa Kaaringspladserne, men Ejeren skal være Medlem af Fyns belgiske Hesteavl. Indmeldelse paa Kaaringspladserne. Kaaring i 1. Kl. betales med 10 Kr. og 2. Kl. og »Bevaringsværdig« for 2-aarige betales med 5 Kr. Hopper, der ønskes omkaarede, skal ledsages af sidste Kaaringscertifikat. Med Hensyn til Kaaringspladser og -Tider henvises til omstaaende Bekendtgørelse.

Hoppekaaringerne i Fyns lette Hesteavl

begynder, som omstaaende bekendtgjort, Mandag den 23. Maj i Kerteminde og fortsætter derefter til Øst-, Midt- og Sydfyn. Tirsdag den 24. Maj kaares i Vestfyn, og Onsdag den 25. Maj fortsættes i Otterup og Jersore og slutter samme Dag i Odense.

Efter Kaaringen i Odense holder Foreningen Generalforsamling paa Fyns Forsamlingshus Kl. 14, hvor Statskonsulent Alf. L. Søndergaard giver en Oversigt over Kaaringerne.

De tyske Hesteopkøb.

Der kan fremstilles svære Heste af god Kvalitet, 4—8 Aar, og gode lette Heste af svær Halvblodstype, 5—8 Aar, *Lørdag den 21. Maj Kl. 8* ved Gæstgivergaarden i Nr. Aaby.

Et Kursus for Husmødre

afholdes i Dagene fra den 18.—23. Juli paa Kærehave Landbrugsskole og Husholdningsskole ved Ringsted. Undervisningen, der særlig er tilrettelagt for Husmødre og andre med godt Kendskab til praktisk Husgerning, omfatter navnlig almindelige Husholdningsspørgsmaal, herunder Syltning og Henkogning. Men ogsaa lidt Syning og Rammevævning vil der blive Lejlighed til.

De, der vil søge Understøttelse gennem Kursusudvalgene, bør gøre det omgaaende. Nærmere Oplysninger faas paa Skolen.

Konkurrence om Landbrugsbygninger.

Foreningen af jyske Landboforeningers Konkurrence vedrørende Landbrugsbygninger, hvortil der var indleveret ialt 34 Projekter, deraf 13 for Brugsstørrelser 7—10 ha og 21 for Brugsstørrelsen 30—40 ha, har ved Bedømmelsen givet følgende Resultat:

For de mindre Brug tildeltes 1. Præmie (600 Kr.) et Forslag af Arkitekterne *Orla Nielsen*, København, og *Oskar E. Kjer*, Odense, 2. Præmie (400 Kr.) Arkitekt *Harald P. Larsen*, København, og 3. Præmie (200 Kr.), Arkitekt *Hans P. Pedersen*, Roust, Varde.

For de større Brug tildeltes 1. Præmie (800 Kr.) et Forslag af Bygmester *H. Jokansen*, Holsted, 2. Præmie (500 Kr.) Bygmester *J. M. Clausen*, Ribe, 3. Præmie (300 Kr.) Tømremester *M. Mikkelsen*, Tranbjerg, Samsø, og Arkitekt *Folke Olsen*, Ollerup.

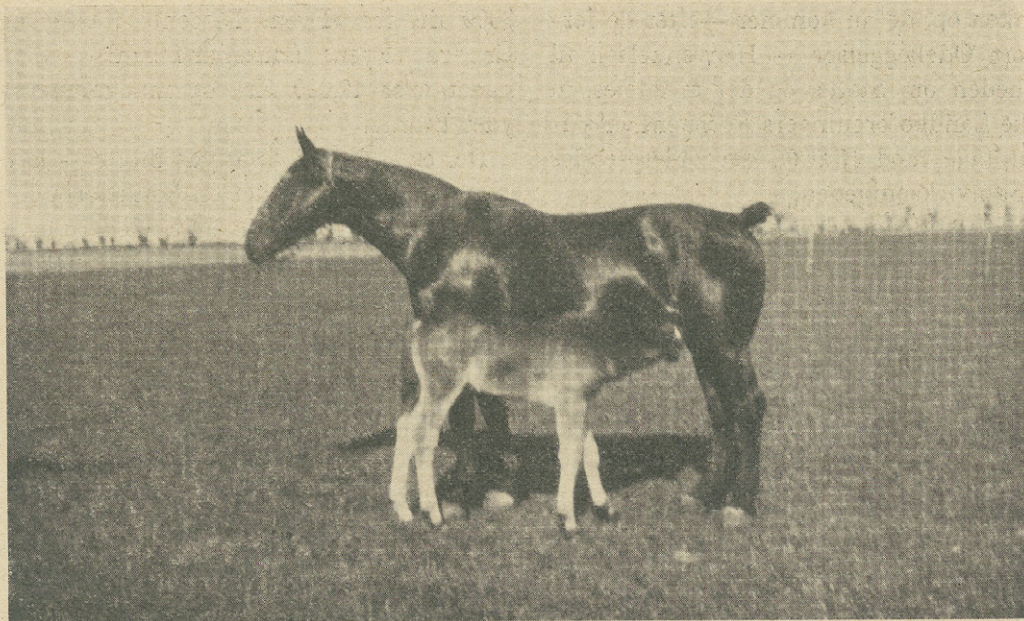
Endvidere uddeltes en Ekstrapræmie paa 200 Kr. for særligt gode Løsninger af Detailspørgsmaal til et Forslag af Bygmester *H. Johansen*, Holsted, 2. sen og *I. C. Løuring Nielsen*, København.

Landbrugslotteriets Overskud.

Af Landbrugslotteriets Overskud af 60. Serie paa ialt 359.362 Kr. er et Beløb af 49.500 Kr. fordelt saaledes:

De samvirkende Plantningsforeninger 1000 Kr. Foreningen af danske Husholdningslærerinder 1000 Kr., Danmarks Biblioteksforening 500 Kr., Dansk Aftenskoleforening 1000 Kr., Arbejdernes Oplysningsforbund i Danmark 3000 Kr., Foreningen »Skolehaven« 500 Kr., Det sjællandske Udvalg for landøkonomiske Kursusbevillinger 12.000 Kr., Det fynske Udvalg for korte Kursus 5000 Kr., Kursusudvalget for Lolland-Falster 3000 Kr., Udvalget angaaende Kursusunderstøttelser i Jylland 20.000 Kr., Kursusudvalget paa Bornholm 2500 Kr.

Endvidere er der tilstaaet De samvirkende danske Landboforeninger, Axelborg, et Beløb af 39.054 Kr. og De samvirkende danske Husmandsforeninger, Studiestræde 38, et Beløb af 91.126 Kr.

1-aarig Hingstplag.

Og i Aar har »Svartha« igen Føl ved »Goe-ben Halifax«. De fire sidste tilh. alle Frits Jensen.

Det er navnlig gennem »Tulle Holmskov-gaard« og »Svartha« at den gamle, veltjente »Astrid« har sat sig Spor i Avlen, og den ser ud til at være i fortrinlig Form endnu. Hvis

ikke de mange hvide Haar paa Øjenbuerne røbede den, vilde man ikke tro at det var en gammel Hest. Den selv er kaaret i 1. Kl. 1919 og ofte præmieret med 1. Pr. Brahetrolleborg. Føllet i Aar er efter »Granat«.

Dermed skal »Astrid« faa Ro til at passe sit Føl. Maaske ses vi ad Aare igen!

P. P.-D.

Opseling, Forspænding, Kørsel og Tilkørsel.

Af Løjtnant Orlov-Andersen, Holbæk.

III.

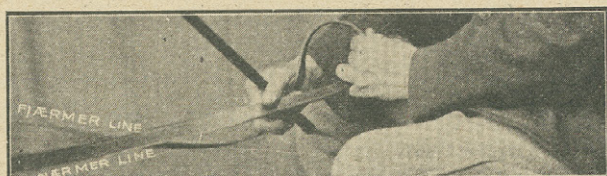
Maaden at holde sine Liner paa og virke med disse er to, enten *Engelsk Lineføring* (se Billede 4) eller *Krydsgrebsmaaden* (se Billede 5), men det skal naturligvis helst læres praktisk og er her for vidtløftig at beskrive.

Af de mange Elever, jeg har haft i Kørsel, har det vist sig, at de allerfleste, efter at have lært begge Koremaader, foretrak den engelske Koremaade. Krydsgrebsmaaden passer dog godt

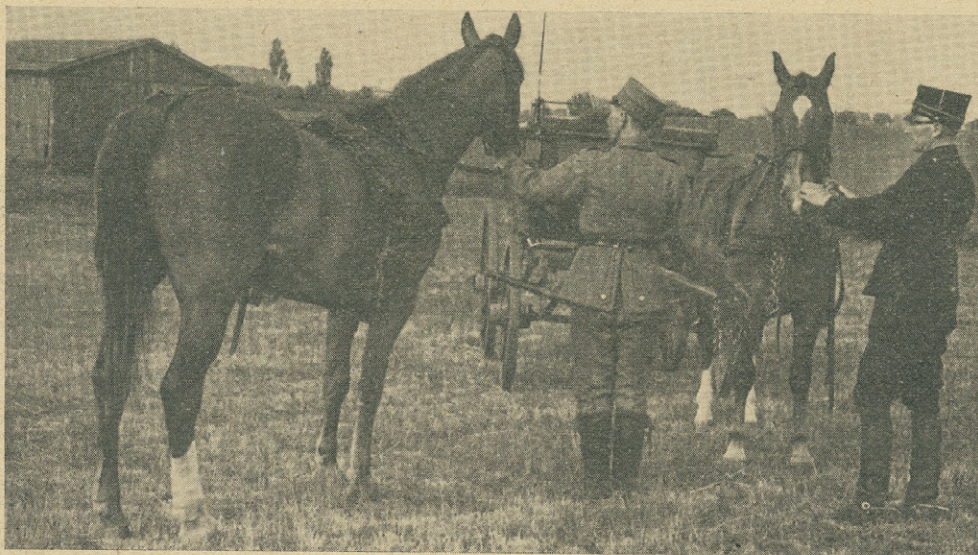
til Arbejdskørsel med tunge Arbejdsheste, hvor man jo ofte anvender Reb til Haandline. Det, som det først og fremmest kommer an paa, er, hvorledes Hesten gaar i Tøjet, d. v. s. om de følges ad og fører sig frit, regelmæssigt og passende rolig. Gør de det, spiller det jo ikke nogen Rolle, om Kusken holder sine Liner paa den ene eller den anden eller maaske en helt tredje Maade. Bedømmelsen maa altsaa gaa ud

4. Engelsk Lineføring.

5. Krydsgrebsmaade.

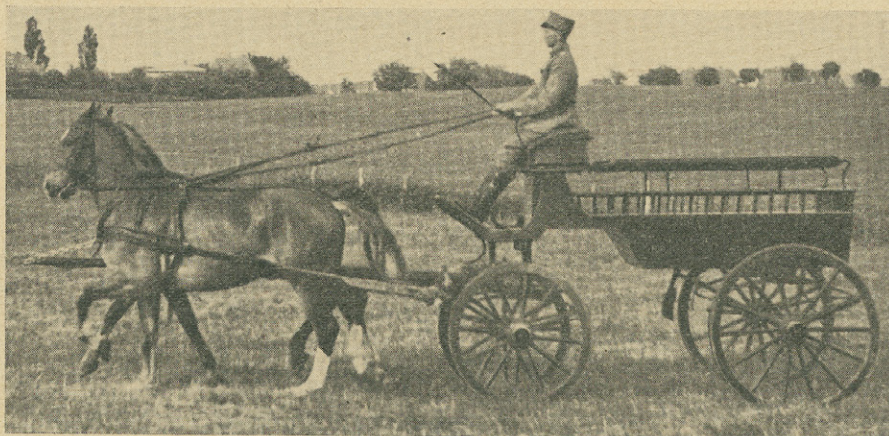

6. Den unge Hest føres til Vognen under Vejledning af den, der skal køre Hesten til.

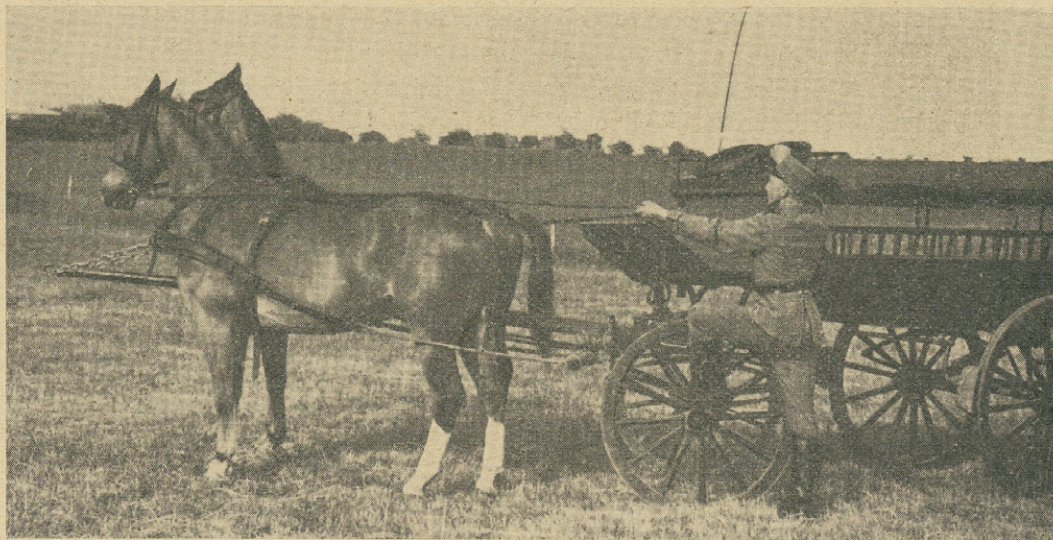
paa, om de er korrekt forspændte og fører sig, som de skal, og man af Kuskens hele Behandlingsmaade kan faa Indtryk af, hvad han duer til som Kusk. Den Kusk, som Billederne viser, er en ung Landmand fra Tudse Næs ved Holbæk; hans Fader driver sin Gaard med lette Heste, og den unge Mand, der f. T. er Trænkonstabel ved Artilleriet i Holbæk, har i de kun 3 Maaneder, han har været til militær Uddannelse, aflagt gode Beviser paa, hvad han har lært i sit Hjem, før han kom i Trøjen.

Billede Nr. 6 viser den første Forspænding af en ung Hest, der skal for Vogn. Den gamle Hest (Skolemesteren er spændt for som nærmer). Den unge Hest føres roligt hen til Vognen og stilles an, Inderlinen spændes dog her som Overline for at værne dens Mund, hvor-

efter Kobler og Inderskagle anbringes, Haandlinen tilspændes, og naar dette er foretaget saa roligt, at den unge Hest ikke har mærket, hvad der er sket, sidder Kusken — den ved nærmer Hest staaende Befalingsmand — lige saa roligt op, medens den unge Hest's Yderskagle slutte- lig anbringes. Den gamle Hest skal sætte Vognen i Gang, og derfor skal den unge Hest have noget længere Skagler end den gamle. Marken, der køres paa, maa helst være en fast Grøn-jord (se alle Billederne), og der køres rundt til venstre, saaledes at den unge Hest faar den største Bue at bevæge sig paa. Først senere, naar Fortroligheden indfinder sig, kører man rundt til højre, hvorved den unge Hest da faar de smaa Buer i Vendingerne. Det vigtigste ved al Til-kørsel er, at den unge Hest faar Frihed til at

7. Hestene fører sig frit i Tøjet.

8. Kusken maa under Op- eller Afsidning paase, at Hestene bliver paa deres Plads ved at have Haandlinen rigtig i venstre Haand og Opmærksomheden rettet paa Hestene.

gaa frem, naar den gerne vil; moder den i Stedet for en haard eller stiv Haand, der ikke tillader den at gaa frem, risikerer man let Stædighed, og det er da i de allerfleste Tilfælde Kusken, der bærer Skylden. Vil man køre Hesten fint til, bør man senere afrette dem ved Ottetalskørsel og holde et saakaldt Normaltempo i Trav (se Billede 7), d. v. s. hverken for sindig eller for stærk Trav, og er man tilstrækkelig dygtig Kusk, kan man ved Hjælp af den lange Krumsnorspisk rette meget paa Hestens Opførsel i Tøjet; men Pisken skal bruges helt fremme paa Bovene og sjældent eller næsten aldrig bagtil. Hesten maa under ingen Omstændigheder blive bange for Pisken, selv om man kører uden Skyklapper, og naar man bruger Pisken, maa man ikke samtidig have Haanden paa højre Line.

At køre en Hest til er en interessant Gerning, og en veltilkørt Hest stiger jo som Regel i Værdi og bliver tillige letsælgelig.

Ofte tilvænnenes unge Heste for Harve- eller Skrælleplov og i løs Muld som allerførste Forberedelse; ogsaa her skal den unge Hest have en solid Makker paa Siden og passende lange Skagler; den unge Hest skal kun i Begyndelsen ligesom følge med, og Vendinger foretages saaledes, at den unge Hest kommer paa den store Bue. Med Ro og Omtanke naas næsten altid det bedste Resultat, men de første Gange, en ung Hest sættes for Markredskab eller Vogn,

maa forinden Staldkaadheden være taget fra den ved Lineløbning paa en Rundkreds, men ogsaa dette skal foretages paa rette Maade, men derom senere.

Findes ingen Mark egnet til Tilkørsel, maa man nøjes med en rolig Bivej, og det siger da sig selv, at det er mest praktisk, at den unge Hest er stillet ind som fjærmer, hvorved den dels er længst bort fra, hvad der kommer den i Møde, og dels har Kusken den lige foran sig, saaledes at han, hvis den slaar sig ud mod Vejgroften, lettere kan hjælpe den frem med Pisken. Med rolig Lineføring, Agtpaagivenhed fra Kusken og en støt og rolig Makker paa nærmer Side gaar det i de allerfleste Tilfælde, som det skal, nemlig saaledes, at den unge Hest Dag for Dag bliver fortrolig med Arbejdet.

Billede 8 viser, hvorledes Kusken bør sidde op eller ned fra Vognen.

De belgiske Heste til Bellahøjskuet.

Med Forundring ser man, at de 2 3-aarige Hingste, som ved Kaaringen i Odense 1938 blev tilkendt de belgiske Æresmedaljer, ikke findes blandt de udtagne Heste til Bellahøj.

Hvad er Grunden til, at Udvalget har vraget disse to højt anerkendte Hingste? Er de to